

Nejdražší dopis světa na aršíku k výstavě PRAGA

Název emise: Bombajský dopis - aršík

Den vydání: 8. srpna 2018

Hodnota: 59 Kč; kat. č. A987

Výtvarný návrh: Kamil Knotek

Rozměry aršíku: 160 x 108 mm

Rozměry známky: 50 x 40 mm

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: plnobarevný OF

Tisková forma: 3 AP; vychází ve dvou úpravách: standardní - s běžným rámcovým zoubkováním kolem známky a dárkové - s perforací protaženou nad známkou do horního okraje aršíku, čímž vznikl kupon, na němž je provedeno číslování

Náklad: 55.000 aršíků ve standardní úpravě, 15.000 aršíků v dárkové úpravě

FDC: digitální tisk; **Tisk:** PTC Praha; **Náklad:** 4.000

Kvintesence filatelistických superlativů, to o dopisu s dvojicí červených Mauritiů adresovaném do Bombaje napsali filatelističtí badatelé bratři Williamsové v roce 1953, když publikovali svůj slavný soupis známek Mauritius Post Office. O patnáct let později, v roce 1968, tedy přesně před půl stoletím, pak tento dopis pokořil všechny do té doby dosažené ceny za jakýkoli objekt filatelistického zájmu, když byl v aukci prodán za částku odpovídající v přepočtu 300 kilogramům ryzího zlata. Tento světový rekord nebyl překonán dodnes.

Dopis je pozoruhodný tím, že jde o jedinou správně vyplacenou celistvost s mauritijským prvním vydáním odeslanou do zahraničí, a rovněž tím, že obě její známky mají krásný stříh se širokými okraji – všechny ostatní upotřebené známky Post Office jsou stříženy těsně kolem svého obrazu.

Odeslatelem dopisu byl reverend Langrishe Banks, anglikánský kněz působící na Mauritiu jako zástupce Biblecké společnosti. Děkoval v něm sekretářů Biblecké společnosti v Bombaji Thomasi Jerronemu za zaslání biblí a omlouval se za zpožděné zaslání díků – protože Jerrone původně neuvedl zpáteční adresu. Banks tak zjistil komu poděkovat až poté, co mu Jerrone poslal druhý dopis.

Pro filatelii dopis objevil Ch. Howard, zaměstnanec místních železnic, když jej v roce 1897 koupil na bazaru v Bombaji. O rok později jej prodal W. H. Peckittovi za 1.600 liber (což tehdy odpovídalo bezmála 12 kilogramům ryzího zlata), ten si jej ponechal rovněž pouhý rok a prodal jej o 200 liber (tedy 1,5 kg zlata) draž V. Robertovi. V roce 1905 jej od něj ale koupil zpět, a to za cenu vyšší o dalších 200 liber. O rok později jej prodal G. H. Worthingtonovi, opět o 200 liber draž, tedy za 2.200 liber (což odpovídalo více než 16 kilogramům ryzího zlata). V předposledním roce Velké války dopis získal slavný sběratel A. F. Lichtenstein a těšil se jím třicet let. V roce 1947 celou sbírku zdědila jeho dcera L. Boyd Dale. O 21 let později, 21. října 1968, dopis koupili v aukci Harmer v New Yorku bratři Weillové za 380.000 dolarů, což byla historicky nejvyšší cena zaplacená do té doby veřejně za předmět filatelistického zájmu – a tedy

světový rekord, který v přepočtu na cenu zlata nebyl překonán dosud. Po dalších dvaadvaceti letech byl dopis prodán firmou Christie's Robson Lowe za nezveřejněnou cenu G. Craverimu, který jej tentýž rok prodal slavnému vystavovateli Ch. Ch. Cheungovi, od nějž jej po šesti letech koupil zpět. Majitele změnil opět po devatenácti letech, kdy jej v roce 2007 v Itálii koupil anonymní zájemce za nezveřejněnou cenu. Po dalších devíti letech jej pak získal v aukci ženevské firmy Feldman sběratel z České republiky, který jej přislíbil za půlčtí do Českého dvora Světové výstavy poštovních známek PRAGA 2018, a to spolu se sérií upotřebených exemplářů červeného a modrého Mauritius Post Office, pocházejících původně rovněž ze sbírek nejslavnějších filatelistů světa. Uvedený soubor čtyř známek mauritijského prvního vydání (z toho dvě na Bombajském dopisu) je v současnosti největší na světě – ve všech ostatních sbírkách se nacházejí vždy nanejvýše dva exempláře.

Vzácnou příležitost prohlédnout si na vlastní oči nejslavnější známky světa a současně i historicky nejdražší legendární dopis jistě budou chtít využít všichni návštěvníci výstavy PRAGA. Vydavatel našich poštovních známek, ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, spolu s Českou poštou, tyto světové rarity připomněli i emisně – modrý Mauritius na výplatní známce loni a Bombajský dopis nyní na výstavním aršíku. Návrhy obou emisí vzešly z jedné dílny, u nás zcela ojediněle, v níž působí manželé Libuše a Jaromír Knotkovi se svým synem Kamilem. Jde přitom už o druhou a třetí generaci tvůrců na tomto poli – tatínkem Libuše Knotkové byl totiž slavný rytec známek a bankovek Ladislav Jirka.

Autor aršíku Kamil Knotek z dopisu vybral detail s oběma mauritijskými známkami, které tvoří obraz samotné nové poštovní známky. Na aršíku je dopis položen na hnědém papíru historizujícího vzezření, s naznačenou vodorovnou průsvitkou. Ten tvoří vhodné pozadí i obrazu na známce, v němž je negativně proveden název státu a černé nominální hodnota. Tato jednoduchá grafická úprava známky i aršíku dává vyniknout vyobrazenému dopisu i jeho frankatuře, v níž se Poštovní tiskárně cenin Praha zdařilo vystihnout i barevné rozdíly mezi oběma mauritijskými známkami

vzniklé v důsledku toho, že tisková deska v roce 1847 obsahovala jen jedno pole každé z obou hodnot a známky tak byly tištěny postupně.

Obzvlášť krásná je obálka dne vydání, na níž je vlevo vyobrazena mapa s naznačenou cestou dopisu z Port Louis na Mauritiu do indické Bombaje. Součástí obrazu je i plachetnice, jakou dopis tehdy zřejmě putoval. Ta je i uprostřed razítka, v němž je uvnitř vepsáno Port Louis – Bombay – Praha, což symbolicky vyjadřuje cestu dopisu od jeho vzniku do dnešních dnů. Domicilem je samozřejmě Praha a dnem vydání 8. srpen 2018, tedy rovný týden před zahájením Světové výstavy poštovních známek PRAGA 2018, jejíž logo je na aršíku v levém horním rohu.

FB

